

BÉTSI MAGYAR KURIR.

És

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL

Nr. Indult: Keddén, September' 10-dikán, 1853. 21.

B R A Z I L I A.

Rio de Janeiroból költ tudósítások szerint, Braziliában némelly felekezetek, mint jelentettük volt, tsak ugyan munkások voltak abban, hogy Dom Pedró a' Braganzai Hertzeget, ismét a' Braziliai thronusra emeljék: ezt bizonyítja kiváltképpen az az irovány, mellyet a' Regensség külső dolgokra ügyelő Minisztere, a' Deputatusok Kamarájával ekképpen közlött: „Érdemes Nemzet Képviselek! A' Regensség II-dik Dom Pedró Ő Felsége nevében nékem meghagyta, közölném az Urakkal e' következendő figyelemre méltó dolgot. A' Tsászári Kormány szoros kötelességének tartja azon irovány előterjesztését, mellyet Európai Diplomaticus Agensétől kapott, 's mellyből kisül, hogy I-ső Dom Pedrónak a' Braganzai Hertzegnek visszahívására planumok tétettek. Már az előtem való Miniszter alatt is szárnyallott ez a' hír, de még akkor nem igen ügyeltek reá, mert senki sem hitte, hogy minekutánna a' Braganzai Hertzeg, Fiának II-dik Dom Pedrónak kedvéért a' koronáról önként lemondott, és mintán minden Európai, és Amerikai Hatalmasságok, a' fiatal Monarchát elismérték, 's diplomaticus Agenseiket a' Regensséghez el is küldötték, — találkoznék valaki, a' ki hasonló planum kivitele felől tsak álmodnék is, a' mi annyival inkább gondatlan tselekedet, mivel az említett Hatalmasságokra nem

lehet támaszkodni. Fájdalom, némelly észrevett nyughatatlanságok a' Kerületekben, sőt magában e' fő városban is bizonyos felekezetnek vakmerősége, melly nyilván, lázzadást prédikál, a' Journalokban előforduló állítások, mellyek szerint, az Ország Alkotványát meg akarják változtatni, — fájdalom! mind ezek, ide járulván Európai Követeinknek tudósításaik is, nem hagynak többé kételkedni a' felől, hogy a' Restauratio tsak ugyan tzelba vétetett! De hogy is kételkednénk, midön a' Braganzai Hertzeg seregébe lépett katonák olly feltétel alatt szolgálnak, hogy 3 esztendőt kitöltsenek, 's ha a' 3 esztendő eltelése előtt Portugalliát megszabadítják, tehát Országkivüli szolgálatra is fordíthatassanak: az is figyelemre méltó, hogy a' Frantzia Országban verbuváltak közt egyetlenegy Lengyel sints, mert ezek, tisztjeikkel együtt különösen kikérték, hogy Portugallián kívül ne használtassanak. Hogy kételkedhetünk hát még a' valóság felől, midön tudjuk, hogy az ügy nevezt gyarmati, és Kereskedői társaság nevében, ügyes, és jártas férjfiak kerestettek Braziliába, hol különösen szolgálat nélküli tisztekre volt a' tekintet, kik 12, 18, és 24 hónapokra állottak-bé? hogy kételkedhetünk, midön tudjuk, hogy innen sok kivándorlott személyek, kik a' Braziliai lakosok — Dom Pedró eránt viseltető gyűlölségnek legfőbb szerző okai valának, 's ezen

Fejedelem gondolkozás módjára még most is nagy befolyással bírnak, — minden vagyontól megfosztatván, Braziliára fordítják szemeiket, hol ismét azon fő hivatalokra jutni vágnak, melyeket egykor viseltek volt a' mi vesztünkre! Hogy kételkedhetünk végre, midőn az említett személyek, szolgálatajokért nagy jutalmat várván, már is nyilván hirdetgetik, hogy ezen fő városban, és egész Braziliában, a' Restauratio mellett nagy rész dolgozik, és hogy Rio de Janeiróban kerülőlevelek forognak kézben számos aláírással ezen tzelnek kivitele végett: ha ezek az emberek örültségekben olyan messze mennek, hogy nyilván kijelentik, melly szerint Brazilia soha sem lesz nyugodt állapotban, ha csak a' törvényadó Kamarák fel nem szóllítják Iső Dom Pedrót, térne vissza Braziliába! — A' Tsászari Kormány meglévén a' felől gyözödvé, hogy az Országnak nagysága, és jólléte II. dik Pedro Constitutional Monarchiájának fenntartásától függ, ezennel kinyilatkoztatja, hogy ha Braziliának valamelyik részében a' Restauratio végrehajtására készültek tételnek, ez előjele lesz a' polgári háborúnak, melly a' Constitutional Monarchiát felbontja, 's még más — fel sem számítható károkat szürend. Illyen szerentsétlenség elhárítása végett a' Kormány, egész bizodalommal a' Braziliánusokra, vagy legalább, kik e' névre méltók, 's meg nem fogják engedni, hogy Nemzetiségek, és bátorságok szégyenben maradjon, támaszkodik, — legközelebb pedig a' Nemzet Képviseleire, hogy jussunknak minden megtámadások elleni óltalmához megkívántató eszközökről gondoskodjanak. A' többi Miniszterek erre nézve, a' szükséges javallatokat majd előterjesztik. Nekem, mint külső dolgokra ügyelő Miniszternek kötelessé-

gemben állott, ezt minden tsürés tsavarás nélkül kijelenti, ne hogy idővel olyan dolognak elhalgatásával vádoltassam, melly drága hazánknek jólléttét olly közlelről érdekli. Benta da Silva Lisboa, a' Rio de Janeirói palotában Jun. 7-kén 1855.

N A G Y B R I T A N N I A.

A' Morning Post szerént Oportónál sok katona maradt, hogy Saldanhának megtámadását visszaverhessék. Minden felölről tódultak Dom Miguelhez, és 8000 felszóllított katonák helyett, 12,000 en ajánlkoztak: alkudozások a' két sereg között nem jöttek közbe, mivel sokkal ellenségesebb helyheztesben állottak egymással szemközt, mint sem ez megtörténhetett volna. A' Times gyalazza Bourmontot, a' ki mind eddig még semmit sem tett, sőt a' batteriákat is elhányatta, 's Lisbonai útazása is csak tettetés, tulajdonképpen pedig tzelja, Amaran-tét, vagy Almediát a' Spanyol határnál elérni. Bourmontnak Aug. 12-diki megérkezését Santarem ba a' Times lehetlenségek közzé számlálja, mert az utolsó tsata után csak 15,000 emberei maradtak, ezekből is pedig sokan elszökdöstek. Oportótól, Santarem 160 Angoly mértföld, és így nem is lehet, hogy a' sereg Európának legroszszabb útján ide elérjen 5 nap alatt, miután tudva van, hogy Oportóból Aug. 8-kán indult ki.

Az Alsó Háznak Aug. 24 kén tartott Ülésében, Lord Palmerston, Evans Obersternek kérdésére azt felelte, hogy Orosz Ország viseletének, semmi legkissebb befolyása sem lett legyen Angoly Ország viseletére a' Portugalliai ügyben, és hogy ő néki (Lord Palmerstonnak) semmi hivatalos közölni valója nints Orosz Orzágnak a' Török ügybe történt beavatása felett. Evans

Oberster ugyan is imígy kezdte beszédjét: „Noha egész bizodalman vagyok a' külső dolgokra ügyelő Miniszterhez, még is kötelesnek érzem magamat, mielőtt a' Ház egynehány hónapra eloszlik, Lord Palmerston Urat némelly dolgoknak felvilágosítására megkérni. Legelőbb is szerentsét kívánok azon közelgető kérdésnek feloldásához, mellynek tárgya Belgiumnak függetlensége. Reményem, hogy ha egyszer Miniszteriumunk megszabadul ezen kellemetlen ügytől, majd más külső dolgokra elhatározóbb systemát veszen fel. Nevezetesen reményem, hogy a' közelébbi Ülés Lengyel Országra nézve valamivel megnyugtatóbbat határozand: most azomban Minisztereinknek Portugalliára, és a' Keletre kell leginkább figyelmeket függeszteni. Donna Mária de jure Királyné, most félig meddig de facto is az. Illyen környülállások közt azt lehetett hinni, hogy Kormányunk semmit sem fog késni, azt minél előbb elismerni: de mivel én még most sem kételkedem Minisztereinknek jó akaratjok felől, és mivel e' pillanatban, hol a' munkálodások folyamatban vagynak, talán illendő sem volna a' nemes Viscounttól felvilágosítást kívánni, tehát abban hagyom és csak sajnálásomat jelentem ki, hogy az az elismerés még meg nem történt. Ha igaz, a' mint mondják, hogy Angoly, és Frantzia Ország, csak Orosz Ország tekintetéből nem dolgoztak egyenesen a' Portugalliai ügyben, holott semmit sem tettek Orosz Országna a' Török háborútól való megakadályoztatására, tehát ettől sem kívánhatják most, hogy amannak szabadságot engedjen a' Portugallia mellett való interventióra, mert ez a' két eset az én tsekély belátásom szerint egyforma. Lássuk most a' Keleti dolgokat. Mi reánk nézve nem lehet tsekély fontosságú dolog, ha O-

rosz Ország a' B o s p o r u s partjain meg akarja hatalmát alapítani. Kit nem nyughatalatlanított, hogy az utolsó esztendőbe politikájának olly parantsoló szabást adott? — Minthogy tehát Anglia hivatalosan még semmit sem tud, szeretném tudni: 1-ör Valljon a' minap Konstantzinápolyba küldetett Orosz sereg Frantzia és Angoly Ország megegyezésével, vagy pedig ezen két Hatalmasság protestációja mellett ment legyen e' a' Török fő városba? 2-ör Igaz e', hogy Orosz, és Török Ország között megtámadó, és általom egyesség kötött, minden más idegen Követnek részvétele, sőt tudta nélkül? Nem szükség hozzá adnom, hogy hasonló esetekben óvó rendszabásokhoz szükséges nyúlni, a' mit én legkönnyebb módon gondolok elérni, ha Anglia, és Frantzia Ország között, hasonló egyesség kötetik. Hatán az említett egyesség a' Kormányhoz jutott volna, kívánom azt vélünk is közölni.“ Fergusson, és Inglis Urak hasonló értelemben nyilatkoztatták ki magokat, a' mire Lord Palmerston imígy felelt: „Mindenkor legnagyobb gyönyörűségemnek tartom, ha a' Háznak valamelly tárgy felől világosítást adhatok, 's valóban azt a' jelen esetben sem mulatnám el, annyival kevésbé, mivel a' derék Oberster, kérdéseit mérséklettel, és illendőséggel terjeszté elő, a' miért néki ezennel köszönetet tészek: de még is egy tévedésből, mellybe esett, midőn azt gondolja, hogy Anglia Orosz Országtóli félelemből nem avatta magát a' Portugalliai ügybe, ki kell vonnom. A' mi az Angoly Kormányt illeti, egész őszinteséggel meg vallom, hogy a' mi Politikánkat, sem Orosz, sem akármelly más Hatalmasság soha sem vezette. Mi Portugalliára nézve csak azt a' Politikát követtük, a' mi az Ország betsületével, és hasznával leginkább megegye-

zik, 's meg vagyok a' felől győződve, hogy Frantzia Országot is ugyan ez a' sinör mérték vezette, és valamint mi, úgy ő (Frantzia Ország) sem hallgatott semmi más Hatalmasságnak sugallására. A' mi Keletet illeti, az igaz, a' Kormány is hallott Orosz, és Török Ország között véghez ment valamely Tractatusról, de mivel azon Tractatus hivatalosan velünk még nem közöltetett, tehát közelébből annak határozatairól nem is szólhatok. Az időszaki sajtónak munkássága mellett igen természetes, hogy a' tisztelt tagok hamarébb hallanak valamit, a' mi idegen Udvaroknál véghez megyen, mint sem a' Kormány képes volna, vagy tanácsosnak tartaná, azt, a' Parlamenttel hivatalosan közleni. Azt kérdezték, ha valljon Orosz Orzágnak a' Török ügybe való beavatása, Frantzia, és Angoly Orzágnak megegyezésekkel történt legyen e'? A' Britus Kormány nem tartá szükségesnek, magát azon lépésnek ellene szegezni, mivel Orosz Ország kötelezte magát, seregét azonnal visszahúzni, mihelyest ez küldetésének tzeljät elérí. Orosz Ország ebbeli szavát meg is tartotta. A' fellyebb előadott okok miatt, a' kívánt iroványt elő nem terjeszthetem. Ha a' Kormány valósággal bírja azt az iroványt, akkor annak a' dolga fontolóra venni, valljon, és minő lépéseket kell ebben a' dologban tenni. Evans Oberster megelegetett ugyan Lord Palmerston nyilatkozatásaival, de még is a' közelébbi Ülésben nyomosabb felvilágosítást reménylett. Fergusson Ur azt kérdezte, valljon a' fényes Porta, minekelötte Orosz Orzághoz folyamodott, nem intézett e' hasonló kérdést Angoly Orzághoz? Lord Palmerston igenel felelt, de hogykérését a' Kormány megtagadta légyen. Murray Ur azt kérdezte, valljon minap a' Timés-

ben hirdetett, 's Lisbonában talál levelezések, hitelesek légyenek e'? mert ha olyanok, — akkor az Angoly Character nem kevés tsorbúlást szenved. Lord Palmerston mosolyogva erre azt felelte, hogy ő erről semmi felvilágosítást nem adhat, abból az egyszerű okból, mivel Dom Pedrónak ő nem külső Minisztere, a' kihez inkább lehetett volna ezt a' kérdést intézni, mint ő hozzá. Hangos katzaj követte ezen szavakat, a' mire a' Ház más tárgyat vett tanácskozás alá.

Maltából Jul. 24-ig Angliába érkezett tudósítások szerint, Mehmed Ali ismét Expeditióhoz készül Arabia felé, az ott, különösen pedig Dschidda szomszédságában kiütött nyughatalanságok következésében, mellyeket egy előkelő Török indított, 's most néhány vad szolgabandáival mindenféle rablást és pusztítást terjeszt el. Mekki útjokban sok bútsújárók megtámadtattak, 's vagyonjaiktól megfosztattak. Azt mondják, hogy a' főparantsolat Ibrahim Basának egyik Generáljára fog bízattatni, a' kit Mehmed Ali e' végre minden nap vár. A' Vice Király azt is megparantsolta, hogy elegendő tisztekkel, és hajóslegényekkel megrakott 5, vagy 6 Corvet Alexandriából Suezbe induljon: ez azon rablásoknak, mellyek néhány Egyiptomi kereskedők portékájokon történt, megboszsulására történik.

(Courir.) Az 1832 dik esztendőben Máj. 7-kén Nagy Britannia, Bajor, Frantzia, és Orosz Országok között, Görög Orzágra nézve köttetett Egyességhez még ezen pótlék tikkely járul: Görög Országban az Uralkodás illeti Bajor Ottó Hertzeg, Görög Király férjfiágát az elsőszülöttség rendje szerint, úgy szinte ennek testvérei Férjfi maradékait, Luitpold, és Adalbert Bajor Hertzegeket, kik az említett egyességbe

eventualiter, az az, ha hogy a' most élő Görög Királynak maradékai nem lennének, substitualtattak. Az Aszszonyok — tsak az említett 3 férjfiág-nak tökéletes magvaszakadásával a' Bajor Háznak kijelelt lineájában tarthatnak számot a' Görög Koronára, 's meghatároztatik, hogy ebben az esetben Görög Országnak koronája, és méltósága, arra a' Hertzegaszszonyra, vagy ennek törvényes maradékaira szálljon, a' ki az utolsó Görög Országi Királyhoz örökösödés rendben legközelebb állott. Ha Görög Korona Aszszonynak fejére száll, akkor ennek törvényes férjfi maradékainak, a' leány maradékok felett elsőségek leend, és Görög Ország thrónjára, az első szülöttség jussa szerint lépnek. Ugyan azon egy fönsoha sem lehet Görög, és egy más idegen Hatalmasságnak koronája. A' jelen világosító, és pótló tzikkelynek ugyan az az ereje legyen, mintha az 1852 dik Máj. 7. dik tzikkelyek közzé, szóról szóra, akkor mindjárt bévevődött volna. Helyben hagyattassék, és a' helybenhagyás minél elébb kitseréltessék. Ennek nagyobb hitelére, az illető meghatalmazottak aláírták, 's petsétjekkel megerősítették. Költ Londonban Apr. 30. kán 1835. (Aláírás.) Palmerston. Talleyrand. Lieven. Cetto.

P O R T U G A L L I A.

(Times.) Nem tagadjuk, Dom Pedrónak viseletében van valami, a' mi azoknál némünémű kedvetlenséget, és aggodalmat okoz, kik Lisbonában egy jó Kormánynek felállítását óhajtának. Nem titok többé, hogy a' Braganzai Hertzeg körül nyomorult emberek vagynak, bizodalmaival méltatlankokat szerentséltet, ellenben jeles, és felvilágosodott Státus férjfiakat magától meszsze tart: ha azután nehéz környül-

állások fordulnak elő, nem tsuda, ha olyan teremtések, mint Xavier Candido bakot lönek: azért valóban nem volna okosabb politika, mint ha Angoly Ország közben vetné magát, 's fel fogná Dona Maria igazságos ügyet, mellynek mind addig, valameddig tsak az első Miniszter telyeshatalommal fel nem ruháztatik, jó vege nem leszsz.

(Hampshire Telegraph.) Lisbona Aug. 13. kán. Óhajtvá várjuk, mire üt ki a' dolog, — mert noha a' Miguelistáktól nints mit tartanunk, még is a' Tsászár sokszor ollyat követ el, a' minek nem lehet jó következése. A' minap adott ki egy parantsolatot, melly szerint mind azon tisztviselők elbotsátatnak, kik Dom Miguel alatt szolgáltak: erre Terceira Hertzeg és Napier Admirál önként ki akartak állani a' szolgálatból, 's tsak, miután a' parantsolat visszavétegett, maradtak meg. Dom Pedró haszontalan tanatosoktól van körülvéve, kikkel Palmella, 's több ehez hasonló férjfiak nem akarnak tartani, 's valóban, Dom Pedró el van veszve, ha viselete által Palmellát kényszeríti a' lemondásra. Lisbona bévételével 19 napi vendégeskedés után, végre megrémültek a' Város minden óltalom nélküli állapotján, midön hallották, hogy Clouet Frantzia Generális alatt, 8000 Miguelista közelit, Coimbrát már el is érte, a' Lisbonai politzia hozzá tsatolta magát, 's Cadaval Hertzeg alatt, kinek hasonlóul 6000 embere vagyon, egyesült. A' Constitutionalisok tehát valahára felébredtek, munkához fogtak, és mivel Dom Miguel batteriáiban az ágyúk használatlanul hevérték, onnan elhozattak. Két osztály katonaság Villafrancába, és Torres Vedrásba ment, a' hová Terceira Hertzeg is 4000 emberrel tsak hamar elindul, és így a' Város óltalmára tsak

mintegy 8—9000 szabadosok maradnak: de kétségkívül ezeknek szolgálatjokra sem igen lesz szükségünk.

Dom Miguel katonái, kik a' fővárost fenyegetik, még jó távol vannak. Fájdalom! Dom Pedró azonban közben mindent elkövet, a' mivel csak bosszanthatja az ellenfélt, a' helyett, hogy Palmella, és Villaflor börtönsanátsaikra halgatna. Mindenkinék vagyóját, a' ki Dom Miguelt szolgált, zár alá tétette, úgy hogy tisztességes familiák, aszszonyok, gyermekek, kénytelenek kóldúlni járni: azt nem tekintik, hogy soknak, kik D. Miguel szolgálatjában voltak, csak ezen szolgálat, és örökös fogság között lehetett választaniok, — és ezért most familiájokon akarnak bosszút állani: A' kegyetlenségnek ez a' neme sokkal gonoszabb a' másiknál, a' mennyiben ez törvény, és szabadság ígérete mellett hajtatik végre. Ha ezt a' Systemát tovább is folytatják, akkor a' nyomorúság megkettőztetik. Ez minden kegyelem ígéret, minden igazság, és így a' józan politika ellen történik. Reményleni lehet, hogy az Angolyok, kik nagy hévvel pártolták mindenkor Dona Mária ügyét, épen olyan hévvel kelnek ki ezen kárhozatos igazságtalanság ellen.

(Cronica Constitucional.) Aug. 15-kén. A' Braganzai Herceg Ö. Ts. Felsége, a' Királyné nevében Regens, ma fogadta el Lord Russell Vilmost, mint a' N. Britanniai Kormánytól — II-dik Dona Mária Királyné elesmérésének kijelentésére meghatalmazott Követet. Ezen alkalommal Ö. Excellenciája bémutatta Ö. Felségének Parker Admirált, és a' Tajón lévő hajós hadi erőnek többi tisztjeit is.

Dom Pedrónak Lisbonai bemenetelekor — a' fogságból kiszabadultak között, 31 Madeira szigeti lakosok, kik még, 1828-ban tétettek fogságba,

Dom Pedróhoz való ragaszkodásokért, hódoló irást nyújtottak bé, melyben régi Urokhoz viseltető indulatjokat újabban nyilvánvalóvá teszik.

(National.) Ha Dom Pedró nyér, 's a' Királynének kormánya helyre áll, 3 hónap múlva ez a' Kormány is, épen úgy, mint a' Dom Miguelé, háborúskodni fog azokkal az emberekkel, és principiumokkal, a' kik, és a' melyek a' Kormánynak alapítói valának: kétséget nem szenved, hogy ez a' Monarchia is nem sokára gyűlöletessé lesz, és hogy kemény Oppositio kél ki ellene nem csak Portugalliában, hanem Frantzia és Angoly Országban is.

Angoly lapok megerősítik azt a' hírt, hogy a' Miguelisták Aug. 20 kán reggel, Villanosa da Gayat, minekutánna az ottani társaságnak borait elfetsérelték, oda hagyták légyen, és Grijoba visszavonultak. A' Pedristák között Aug. 20-kán estve Oportóból 1000 en érkeztek Lisbonába, 's következő reggel ugyan annyit várnak.

FRANTZIA ORSZÁG.

Dona Mária Királyné útban van Portugallia felé: tegnap estve: úgymint Aug. 27-kén Rouenbe érkezett, a' honnan ma reggel Havréba indul.

B É T S.

Ö. Ts. K. Felségek elhagyván Prágát Sept. 3 kán Münchengrätzbe utaztak, hol az Orosz Tsászár Ö. Felsége látogatását várják. — Az Orosz Tsászár Aug. 28 kán indult el Cronstadtból egy tsászári gőzhajón. Újabb tudósítások szerint még Sept. 3-kán nem érkezett volt meg Ö. Felsége Stettinbe hihető a' tengeren uralkodó szélveszes idő miatt.

Ő Ts. K. Felsege méltóztatott Aug. 9-kén költ Kir. végzése által Fő Tiszt. Kunszt Ignátz Urat, Nagy Szombati Plebánust és Kánonokot Majki Sz. Mária Tit. Prépostjává kegyelmesen kinevezni.

Eltűnt egy fénylett tsillag tudományos egünkről,

Elhúnyt a' Nevelők 's egy Haza disze — GÖRÖG!

Egy jó hazafit, és példás erköltsi viselete mellett tudománya által szerzett sok érdemeiért közönségesen tiszteltetett tudóst, és ritka szerentsével koronáztatott Nevelőt vesztettünk el Szept. 5-kén, melly napon Méltos. Görög Demeter Úr Ts. K. valóságos Kamarás és Udvari Tanácsos, Sz. István Magyar Király Rendje Commandátora, több tudós társaságok tagja, hosszas betegeskedése után, hasznos életének 73-dik esztendejében, világi pályáját örökkévalóval váltotta fel, kedves élete párjának és minden tisztelőinek 's számos barátinak mély fájdalomokra. — Áldás poraira! (Élete rajzát rövid időn közleni fogjuk a' Sokféleiben.)

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son y Sept. 6 kán. Az Augustus 31-dikén tartatott 99-dik Országos Ülésben a' IV Urbáriális tikkely 5 dik § ának utó pontja felett folyt a' tanácskozás; megállapított nevezetesen: hogy valamint a' Jobbágyok marháit munka szaporítása végett megosztani, akár az illető esztendei roboton felül több szolgálatot kívánni megtiltatik a' Földes Úrnak, szintűgy van jussa is, a' nyakas és átalkodott vagy henye jobbágyoktól kettőztetett munkát kívánni, vagy rovásokra annak végrehajtására napszámásokat fogadni, 's az engedet-

lenség ismétlése esetében a' jobbágyon túladni. A' 6 dik § ban a' hosszú fuvar eltörültetik, 's e' helyett minden egész jobbágytelekre, — kivéven Temes, Torontál és Krassó Vármegyéket, hol szokásban sem vólt, — két robotnap határozatott. A' 7-dik § ban rendelkeztek: hogy az olly erdőségekben, mellyek nem a' jobbágy telek állományához tartoznak, mellybe mindazáltal a' jobbágyok fa jótéteményel élnek, minden, egész telkes jobbágy egy öl fát vágni és azt be hordani tartozik, mindazáltal nem tovább két mértföldnyi távolságnál; a' zsellérek félölet kötelesek vágni, mi a' fentebb említett 3 Vármegyékre nem terjesztetik ki. A' hol a' jobbágyoknak hasonló jótéteményül szolgál a' nád, egy egész telkes jobbágy 40 kötetet tartozik levágni. — A' vadászatról szóló § az Országos szerkeztetésben eltörültetett. A' 8 dik § an pedig megállapítatik, hogy a' mesteremberek, kik tsupán mesterségek után élnek, 's semmiféle külsöteltet nem bírnak, valamint a' kereskedők is, az illető robotot pénzel megválthatják, ennek mennyisége, az Urasággal meg nem egyezhetés esetében, szokott Urbáriális úton törvényesen fogván meghatározatni. § 9. A' község földjeire nézve az eddigi szokás fog fenntartatni. § 10. Ezen említettteken kívül semmiféle más szolgálatot nem követelhet a' Földes Úr; 's az 1723 ik eszt. 75-dik tikkely megszűnven, az Uraság minden elsőbbségi jussa az eladás vevésben, úgy a' kényszerítésnek, szolgálatoknak, taksálásnak, monopoliumnak akármí nemei a' 3-dik tikkely rendelkezése épségben tartatván — minden külömbőség nélkül az egész Országban 's ahoz kaptolt Részekben eltörültetnek, 's hogy az öszveszámítás rendesen essék meg, 's a' robotok felesleg kiadása

meg ne engedtessek, köteleltségévé tétetik a' Vármegye Tisztviselőinek mind ezekre, mind arra vigyázni, hogy, ha a' Földes Úr az illető esztendei szolgálaton felül többet kívánna jobbágyaitól, az tsupán a' jobbágyokkal kötendő szabad egyezés mellett történhessék meg. Ezen rendszabások álhágása esetében, az 1-ső tikkely 4-ik §-sa értelméhez képpent tartozik a' Földes Úr a' kármegtérítésén kívül, rövid úton a' munka folyó bérít kész pénzel háromszorosan viszapótolni, 's ha e' sajtolasokat ismételné, a' Megye Tiszti Ügyvédje által törvényesen megveendő 200 ft büntetésnek vettetik alá. A' szabad lelkeket vagy pusztát, akármi névvel vagy engedelem mellett bíró Zsellérek, egészen az Urasággal kötendő egyezéstől függnék. A' 4-ik tikkely Országos vizsgálata elvégeztetvén, az V-ik vétetek elő; mellynek 1-ső §-ában az Urbárium bevitele előtt kötött szerződések ezentúl is a' magok erejekben hagyatnak; a' 2-dik §-ban a' jobbágyok a' munkák és szolgálatokra nézve, külön külön örökös szerződéseket is köthetnek, mellyeknek erejénél fogva, letévén a' szabadon és költsönös megegyezés mellett megállapított általános summat, magokat örökösen mentekké tethetik, az Uradalmi törvényhatóság ide nem értetvén. Ezen szerződéseknek mindazáltal a' szabad telek királyi haszonvételei, tárgyai nem lehetnek; ellenkező esetben a' Földes Úr maradékaik által törvényes úton vissza lesznék szerezhendők. Ne hogy mindazáltal az örökös szerződések kötésére engedett közönséges tehetség, visszaéléseket huzzon maga után, az illy akár az urbárium bevitelétől fogva kö-

tött, akár jövendőben kötendő szerződések megsemmisíttethetnek; 1-ör Ha meg lehet mutatni, hogy azok urbárialis rendeztetés alkalmával az Uradalom akarata ellen 's ellentmondásával ideigleniekből változtattak át örökösökké, vagy erővel, fenyegetéssel tsikartattak ki; 2-ör Ha tsalárdsággal 's álnoksággal kötettek; 3-ör Ha az azokban foglalt feltételek idővel teljesíthetlenné váltak; 4-er Ha kivilágosodik, hogy olyanok által kötött, kik szerződési jussal nem birtak. Ezen szerződések per útján lesznék megsemmisítendők. — Az 5-dik §-ban teljes szabadság engedtetik a' jobbágyoknak, tartozásaikra, munkáikra, adóikra, úgy szinte a' királyi és szabadtelki jussokra nézve is ideigleni szerződésekre lépni.

H I R D E T É S.

Tettes Nemes Szabólts Vmgyebeli N. Halász Helység Határában lévő Szék-só seprés és Főzés jussát, az illető közönséges Földes Uraság 1833-dik Esztendei October 10-dik napján, 10 esztendőkre Haszonbérbe árverés által fogja kí adni — kiknek ezen Haszonbérléshez kedvek van a' ki tett napon N. Halászban megjelenni ne terheltessenek.

A' Pénz folyamat September' 9-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 93 3/32

Az 1820-béli sorsosok: 195 3/4

Az 1821-béli hasonlók: 132

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 53 1/2 for. keltek, mind Conv.

Bank-Aktziák keltek 1197 1/10 for. ton Conv. Pénzben.